

VÅR REFERANSE
19/12449

DERES REFERANSE

DATO
29.05.2020

Tilsynsrapport

1. Sakens bakgrunn

Finanstilsynet viser til stedlig regnskapsførertilsyn avholdt den 4. desember 2019 og til brev av 21. april 2020, hvor faktarapport etter tilsynet fulgte vedlagt. Deres tilsvare er mottatt i brev 18. mai 2020.

Tilsynet omfattet Dem og den regnskapsføringsvirksomheten De driver i

Bakgrunnen for tilsynet var en innrapportering fra Skatteetaten i forbindelse med et bokettersyn. Skatteetaten har avholdt med en av regnskapsførerforetakets tidligere oppdragsgivere.

Etter tilsynet har Finanstilsynet i brev datert 23. januar 2020 mottatt en innrapportering på Dem fra etter en kvalitetskontroll har avholdt med Deres regnskapsføringsvirksomhet.

Det vises til punkt 2 og 3 i det etterfølgende hvor innrapporteringene er omtalt.

Formålet med tilsynet var å vurdere om De har etablert organisasjon, rutineopplegg og intern kontroll i regnskapsførervirksomheten i samsvar med regnskapsførerlovgivningen, herunder god regnskapsføringsskikk. Ved kontroll av utvalgte enkeltoppdrag ble det arbeidet som utføres i forhold til regnskapsloven, bokføringsloven og annen relevant lovgivning kontrollert. Regnskapsførere har en viktig oppgave knyttet til å hindre eller avdekke økonomisk kriminalitet. Tilsynet dekket derfor også regnskapsførers oppfyllelse av pliktene etter hvitvaskingslovgivningen.

Regnskapsførerforetaket hadde på tilsynstidspunktet to ansatte i tillegg til at det leies inn to personer ved behov. De opplyste om at De selv arbeider Det fremgår av årsregnskapet for 2018 at foretaket sysselsatte tre årsverk i regnskapsåret. Omsetningen i 2018 var på ca. kr 2,1 mill. De er eneste som har autorisasjon som regnskapsfører i foretaket, og er dermed oppdragsansvarlig for samtlige av foretakets 171 regnskapsføringsoppdrag.

2. Innrapportering fra Skatteetaten

Den 1. mars 2019 mottok Finanstilsynet en innrapportering fra Skatteetaten etter en kontroll Skatteetaten har avholdt med en av regnskapsførerforetakets tidligere oppdragsgivere. Kontrollen avdekket blant annet at det ikke var ført regnskap i perioden fra 31. januar 2018 og frem til åpningsmøtet for Skatteetatens kontroll den 2. oktober 2018. Dette til tross for at [REDACTED] har vært registrert som regnskapsfører for selskapet i Enhetsregisteret i denne perioden. Regnskapsførerforetaket hadde heller ikke frasagt seg oppdraget.

Av nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret fremgår det at [REDACTED] har avsagt kjennelse om tvangsoppløsning i boet til den tidligere oppdragsgiveren i medhold av aksjeloven § 16-15.

De redegjorde for saken under tilsynet i tillegg til at Finanstilsynet mottok en kortfattet skriftlig redegjørelse fra Dem etter tilsynet. De opplyste om at De var med på åpningsmøtet for den gjennomførte kontrollen, samt at De sendte noen foreløpige rapporter til Skatteetaten. Da regnskapsførerforetaket ikke fikk den dokumentasjonen De etterspurte fra oppdragsgiver, meldte De fratreden som regnskapsfører den 24. september 2019. De opplyste om at det i hele perioden De hadde oppdraget hadde vært problemer med å få bilag/regnskapsdokumentasjon for å kunne ferdigstille regnskapsrapporteringen. De bekreftet at regnskapsførerforetaket ikke utførte arbeid på oppdraget i perioden fra 1. januar 2018 til åpningsmøtet den 2. oktober 2018.

Finanstilsynet viser til regnskapsførerforskriften § 3-1 tredje ledd, hvor det fremgår: «Hvis oppdragsgiver vesentlig misligholder sine plikter etter oppdragsavtalen, slik at regnskapsfører ikke har mulighet til å produsere eller gi grunnlag for avtalt lovbestemt rapportering, plikter regnskapsfører å frasi seg oppdraget». Finanstilsynet viser også til første ledd i samme bestemmelse hvor det fremgår at «Regnskapsfører skal se til at det blir sendt melding til Enhetsregisteret når regnskapsfører påtar seg oppdrag og ved opphør av oppdraget.»

Finanstilsynet er av den oppfatning at regnskapsførerforetaket på et vesentlig tidligere tidspunkt skulle ha frasagt seg oppdraget og, samtidig med at oppsigelsen ble sendt oppdragsgiveren, også ha sørget for at det ble sendt melding til Enhetsregisteret om fratreden. Ved at dette ikke har blitt gjort, legger Finanstilsynet til grunn at regnskapsførerforetaket har brutt begge disse bestemmelsene for dette oppdraget, noe Finanstilsynet ser som alvorlig.

Finanstilsynet har merket seg at De i den redegjørelsen De har sendt til Finanstilsynet medgir at De på et tidligere tidspunkt skulle ha reagert på den manglende innsendingen av bilag/regnskapsdokumentasjon og frasagt Dem oppdraget. Finanstilsynet tar for øvrig til etterretning den informasjonen som fremgår av redegjørelsen om at De i dag ikke har noe forretnings samarbeid med daglig leder i det selskapet som ble kontrollert av Skatteetaten.

Finanstilsynet la i den foreløpige tilsynsrapporten til grunn at det i regnskapsførerforetaket nå er satt i verk rutiner som sikrer at bestemmelsene overfor blir oppfylt. Finanstilsynet forutsatte også at det ble foretatt en gjennomgang av oppdragsporteføljen, og at de oppdragsgiverne som ikke overholder de krav som følger av oppdragsavtalen blir sagt opp.

I tilsvaret 18. mai 2020 bekrefter De at regnskapsførerforetakets rutiner er gjennomgått, og at det nå foretas en systematisk vurdering av om at det skal meldes fratreden på et oppdrag. De opplyser også om at De har hatt samtaler med de ansatte i regnskapsførerforetaket, slik at foretaket bedre følger opp slike forhold. De bekrefter også at De har foretatt en gjennomgang av oppdragsporteføljen, og at De gjør en vurdering av eventuelle oppdrag som vil kunne bli sagt opp.

Finanstilsynet tar orienteringen til etterretning.

3. Innrapportering fra [REDAKERT]

[REDAKERT] avholdt kontroll med regnskapsførervirksomheten 30. september 2019. Den foreløpige rapporten ble fremlagt under tilsynet. Kontrollrapporten viste følgende:

- Det ble avdekket vesentlige mangler i balanseavstemminger per 31. desember 2018 og ved perioderegnskap for 2019.
- Det manglet avstemmingsdokumentasjon av vesentlige resultatposter.
- Foretaket kan bli bedre på å lukke perioder i regnskapssystemet eller sørge for å kjøre ut korrekte rapporter, slik at lukking ikke er nødvendig.
- Kundens rutinebeskrivelser kan bli litt mer utfyllende.
- Behandling av GDPR mangler i foretakets risikovurdering (enkeltpersonforetak er ikke underlagt risikostyringsforskriften - Finanstilsynets presisering).
- Hvitvaskingsrutinene henviser til gammel lov.

[REDAKERT] besluttet å innrapportere Dem til Finanstilsynet med bakgrunn i de svakheter som ble avdekket ved kvalitetskontrollen. Innrapporteringen ble oversendt Finanstilsynet i brev datert 23. januar 2020 hvor kontrollrapporten fulgte vedlagt.

I e-post til Finanstilsynet datert 28. januar 2020 opplyser De om at De har tilskrevet [REDAKERT] og gitt uttrykk for at [REDAKERT] burde ha gjort en nøyere gjennomgang før de konkluderte i saken. Dette kommer også til uttrykk i Deres tilsvare.

Finanstilsynet avdekket til dels de samme mangler i regnskapsførerforetaket som kontrollrapporten fra [REDAKERT] viste. Det vises til gjennomgangen nedenfor.

4. Finanstilsynets stedlige tilsyn i desember 2019

I faktarapporten som ble oversendt Dem som vedlegg til brevet datert 21. april 2020 beskrives foretakets organisering, rutiner, interne kontroller og Finanstilsynets kontroll av enkeltoppdrag. Kravene i regnskapsførerloven, regnskapsførerforskriften og annen relevant lovgivning ligger til grunn for kontrollene. Den rettslige standarden «god regnskapsføringsskikk» i regnskapsførerloven § 2 andre ledd utfylles av standarden GRFS, som er utarbeidet av Regnskap Norge, Den norske Revisorforening og Økonomiforbundet.

De feil og mangler som ble avdekket ved Finanstilsynets tilsyn er følgende:

4.1 Forhold i regnskapsførerforetaket

4.1.1 Kapasitet (faktarapporten pkt. 2.2 og 2.6)

De opplyste under tilsynet om at De arbeider

var De av den oppfatning at De får utført Deres oppgaver som oppdragsansvarlig for samtlige 171 regnskapsføreroppdrag innenfor den angitte stillingsprosenten.

For Finanstilsynet fremstår det antall regnskapsføringsoppdrag De er oppdragsansvarlig for som høyt. Finanstilsynet ba derfor i brev av 4. mars 2020 om at De redegjorde nærmere for hvordan De fikk gjennomført de kontrollene som stilles til Dem som oppdragsansvarlig for samtlige regnskapsføreroppdrag, og om det er planlagt gjennomført tiltak i nærmeste fremtid for å styrke kapasiteten i regnskapsførerforetaket på dette punktet, herunder om De vil knytte til Dem én eller flere andre autoriserte regnskapsførere.

I brev datert 18. mars 2020 opplyste De om at det totale antallet regnskapsføringsoppdrag inkluderer et stort antall oppdrag som ikke gjelder løpende regnskapsføring, og derfor i begrenset utstrekning belaster regnskapsførerforetakets kapasitet. Antall oppdrag med merverdiavgiftsrapportering er 72. De opplyser om at De ikke har planer om å øke porteføljen ut over dagens nivå. De opplyste også om at det vil skje en omorganisering av virksomheten ved at det vil bli etablert et selskap, og at en av regnskapsførerforetakets medarbeidere vil søke om autorisasjon som regnskapsfører etter at vedkommende har avlagt eksamen våren 2020. Når vedkommende person er blitt autorisert, vil vedkommende også bli oppdragsansvarlig.

I tilsvaret av 18. mai 2020 opplyser De om at De tar til etterretning Finanstilsynets vurdering om at belastningen med 171 oppdrag på én oppdragsansvarlig er for stor. De bekrefter at De har foretatt en vurdering etter det stedlige tilsynet, og besluttet at foretaket skal

De bekrefter også i dette brevet at oppdragsansvaret vil bli fordelt mellom Dem og en av medarbeiderne i foretaket når vedkommende har fått autorisasjon som regnskapsfører.

Finanstilsynet tar tilsvaret til etterretning, men gjør oppmerksom på at Finanstilsynet i løpet av vil følge opp hvilke tiltak som faktisk er satt i verk på dette området.

4.1.2 Skattemelding (faktarapporten pkt. 2.3)

Regnskapsførerforetaket har benyttet Næringsoppgave 1 ved utarbeidelse av skattemeldingen. Næringsoppgave 2 skulle vært benyttet siden regnskapsførerforetaket har årsregnskapsplikt.

De bekrefter i tilsvaret at De har tatt Finanstilsynets informasjon på dette punktet til etterretning, og at Næringsoppgave 2 vil bli benyttet ved innsending av skattemeldingen for 2019.

4.1.3 Manglende etterlevelse av kravene i hvitvaskingsregleverket (faktarapporten pkt. 2.13)

Ny hvitvaskingslov trådte i kraft 15. oktober 2018. Regnskapsførerforetak og regnskapsførere har en viktig rolle når det gjelder å avdekke eventuelle forsøk på hvitvasking. Det er derfor avgjørende

at autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerforetak er kjent med pliktene etter hvitvaskingslovgivningen og etterlever disse.

Under kvalitetskontrollen fra [redacted] i september 2019 var rutinen for hvitvaskingsansvarlig utarbeidet etter tidligere hvitvaskingslov. Rutiner etter ny lov er implementert i foretaket først den 30. november 2019 og baserer seg på de retningslinjene [redacted] har utarbeidet [redacted]

Finanstilsynet finner det kritikkverdig at det ikke har vært utarbeidet rutiner i foretaket etter den nye hvitvaskingsloven fra det tidspunktet loven trådte i kraft, men at det har blitt avventet med å gjøre noe til [redacted] har kommet med sin mal. Det burde bl.a. på et tidligere tidspunkt ha vært gjennomført en virksomhetsinnrettet risikovurdering tilpasset regnskapsfører-virksomheten, jf. hvitvaskingslovens § 7. Denne risikovurderingen er først tatt hensyn til i de nye rutine utarbeidet i november 2019.

I tilsvaret tar De Finanstilsynets kritikk til etterretning og bekrefter at etterlevelse av kravene vil bli bedre fulgt opp fremover, særlig når nye krav trer i kraft.

4.2 Regnskapsførerforetakets utøvelse av regnskapsføreroppdrag

4.2.1 Oppdragsavtaler (*faktarapporten pkt. 3.1.2 og 3.2*)

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. regnskapsførerloven § 3 første ledd og GRFS punkt 3.1 at regnskapsfører skal inngå skriftlig oppdragsavtale med alle oppdragsgivere og på alle regnskapsføreroppdrag. Det skal inngås separat oppdragsavtale med hver enkelt juridisk enhet.

De bekreftet under tilsynet at det er inngått oppdragsavtaler med alle oppdragsgiverne og at det er rutine for at slike avtaler blir inngått ved oppstart av oppdraget. De opplyste under tilsynet om at De høsten 2019 gjennomgikk alle oppdrag og hadde utarbeidet utkast til nye oppdragsavtaler med samtlige oppdragsgivere, men at De manglet signatur for ca. 30 % av disse. Bakgrunnen for at De ønsket å inngå nye oppdragsavtaler var at de oppdragsavtalene som tidligere var benyttet ikke fullt ut var dekkende. Finanstilsynets kontroll av syv nye oppdragsavtaler viste at seks av disse ikke var signert av oppdragsgiver.

I tilsvaret opplyser De om at det i forbindelse med årsoppgjøret for 2019 er innhentet signatur fra mange av de oppdragsgiverne som ikke hadde signert de nye avtalene, og at De ved å ha tatt i bruk digital dokumentsignering med BankID raskere får signert oppdragsavtalene. Finanstilsynet tar informasjonen til etterretning.

4.2.2 Hvitvaskingslovgivningen (*faktarapporten pkt. 3.1.2 og 3.2*)

Under tilsynet orienterte De om at identifikasjonskontroll ikke er gjennomført for alle oppdragsgivere. De opplyste at nye kunder som oftest tar kontakt med regnskapsførerforetaket via bekjentskap/eksisterende oppdragsgivere, slik at De har forholdsvis god kjennskap til oppdragsgiverne.

Under tilsynet kontrollerte Finanstilsynet ved stikkprøver fire oppdrag i tillegg til de tre enkeltoppdragene som ble gjennomgått. Kun for ett av de syv oppdragene var identifikasjonskontroll dokumentert gjennomført med gyldig legitimasjon. For ett av de tre

kontrollerte enkeltoppdragene var det heller ikke foretatt en risikovurdering av oppdragsgiver, jf. hvitvaskingsloven § 9.

Finanstilsynet la i den foreløpige tilsynsrapporten til grunn at det i regnskapsførerforetaket umiddelbart ble iverksatt nødvendige tiltak for å oppfylle de pliktene foretaket er pålagt etter hvitvaskingsregelverket, herunder at det ble gjennomført identifikasjonskontroll og risikovurdering av alle oppdragsgiverne, og at det var alvorlig at tilfredsstillende rutiner på dette området ikke allerede var iverksatt.

I tilsvaret opplyser De om at det i forbindelse med årsoppgjøret for 2019 er foretatt flere identifikasjonskontroller, og De bekrefter at de resterende kontroller vil bli foretatt i nær fremtid. De legger videre til grunn at digital signering med BankID blir ansett som godkjent identifikasjonskontroll. Finanstilsynet viser i den forbindelse til rundskriv nr. 15/2019 punkt 4.5.1.2 der det blant annet fremgår: «Elektronisk legitimasjon som angitt i hvitvaskingsforskriften § 4-3 fjerde ledd, ansees likestilt med personlig fremmøte og fremvisning av gyldig legitimasjon i original ved etablering av et kundeforhold. Det må imidlertid foretas en konkret vurdering av om risikoen tilsier at det er nødvendig å fremlegge ytterligere dokumentasjon».

4.2.3. Mangelfull overordnet intern kontroll på oppdragsnivå (faktarapporten pkt. 3.1.1 og 3.2)

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 7.1 at oppdragsansvarlig eller annen autorisert regnskapsfører minst én gang årlig skal kontrollere at følgende er gjort for hver oppdragsgiver:

- At oppdragsavtalen er à jour
- At fullmakter er skriftlige og à jour
- At oversikt over mottak og utlevering av oppdragsgivers regnskapsmateriale er à jour
- At vurdering av oppdragsgivers interne rutiner er gjennomført og dokumentert
- At avstemminger utføres og dokumenteres tilfredsstillende
- At handlinger i forbindelse med årsoppgjør er gjennomført
- At rapportering gjennomføres i henhold til oppdragsavtalen og krav gitt i eller i medhold av lov
- At fremdriftsoversikt er à jour
- At oppdragsdokumentasjon er à jour

Slike kontroller er et nødvendig risikoreduserende tiltak for å sikre at regnskapsføreroppdraget er gjennomført i samsvar med de krav som er fastsatt og for å avdekke eventuelle avvik. Kravet om å foreta en overordnet og dokumentert intern kontroll på oppdragsnivå gjelder uavhengig av om det benyttes medarbeidere på oppdraget eller ikke. Det er den oppdragsansvarlige sitt ansvar å påse at dette faktisk blir gjort.

De opplyste under tilsynet om at overordnet intern kontroll på oppdragsnivå blir dokumentert i Sticos Regnskapsmetodikk og at denne kontrollen utføres før årsoppgjøret.

Ved gjennomgang av tre enkeltoppdrag fant Finanstilsynet at en slik kontroll ikke var dokumentert gjennomført for ett av oppdragene. For de to øvrige oppdragene var kontrollen gjennomført i

samsvar med regnskapsførerforetakets rutiner, men det fremgikk ikke på en systematisk måte av dokumentasjonen hva kontrollen faktisk omfattet.

I tilsvaret bekrefter De at det skal settes i verk tiltak som sikrer at rutinen fullt ut etterleves, noe Finanstilsynet tar til etterretning.

4.2.4 Avstemminger (*faktarapporten pkt. 3.1.6 og 3.2*)

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.9.3 at samtlige kontoer i balansen skal være avstemt og dokumentert før endelig årsregnskap utarbeides. Tilsvarende gjelder for resultatkontoer dersom det vurderes som vesentlig for å sikre et riktig regnskap. Det følger også av bokføringsloven § 11 første ledd at ved utarbeidelse av årsregnskap skal det foreligge dokumentasjon for alle balanseposter med mindre de er ubetydelige. Bokføringsforskriften kapittel 6 gir ytterligere krav til hva som skal dokumenteres.

Det følger videre av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.8.3.2 at ved hver periodisk regnskapsavslutning skal minimum følgende kontoer avstemmes:

- kundefordringer og leverandørgjeld
- kasse- og bankbeholdninger
- skyldig skattetrekk og arbeidsgiveravgift
- skyldig merverdiavgift

Av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.8.3.4 følger det at avstemminger, herunder også underliggende dokumentasjon og forklaringer på eventuelle avvik, skal dokumenteres slik at de kan etterprøves.

For ett av de tre enkeltoppdragene Finanstilsynet kontrollerte under tilsynet var det manglende avstemmingsdokumentasjon ved 17 av 26 kontrollerte balanseposter med vesentlig saldo (65 %). For de to øvrige oppdragene var det kun mindre mangler.

Uten dokumentasjon eller annen forklaring på hvilke kontroller som er gjort, legger Finanstilsynet til grunn at avstemminger ikke er gjennomført i samsvar med kravene.

Å gjennomføre pliktige avstemminger og dokumentere disse er helt avgjørende for å ha sikkerhet for at et regnskap gir korrekt informasjon og at den regnskapspliktiges økonomiske rapporteringer blir korrekte og viser et sannferdig bilde av den økonomiske situasjonen. Når en regnskapsfører ikke gjennomfører avstemminger eller bare gjør dette delvis, innebærer dette brudd på en av de vesentligste pliktene i regnskapsprosessen og svekker kvaliteten av regnskapsinformasjonen. Dette er alvorlig både for oppdragsgiverne og andre brukere av regnskapsinformasjonen.

Finanstilsynet ser alvorlig på at foretaket ikke har sørget for at det på alle oppdrag er gjennomført avstemminger som oppfyller lovkravene. Manglende avstemminger er et brudd både på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.9.3 og bokføringsloven § 11 første ledd. Finanstilsynet legger til grunn at det settes i verk rutiner som sikrer at kravene i de nevnte bestemmelser blir oppfylt.

I tilsvaret bekrefter De at avstemmingsrutinene skal innskjerpes, og at de avstemmingene som er utført skal dokumenteres på en mer systematisk måte.

5. Finanstilsynets konklusjon

Det stedlige tilsynet viste at regnskapsførerforetaket har iverksatt rutiner på flere områder i samsvar med de krav som stilles etter regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk, men det ble også avdekket mangler, noen av disse alvorlige. Det vises til de punktene som er tatt opp ovenfor.

Finanstilsynet anser mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsregelverket og manglende eller mangelfulle avstemminger for ett av de oppdragene som ble kontrollert under tilsynet som særlig kritikkverdige.

Finanstilsynet legger til grunn at de forhold som ble avdekket ved Finanstilsynets stedlige tilsyn og ved kontrollen fra [REDACTED] blir rettet opp i umiddelbart, i den grad dette ikke allerede er gjort.

For Finanstilsynet

Bernt Jan Aaland
senior tilsynsrådgiver

Morten Carlsen
konsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.